

Medlemsreformen

”Det saknas inte engagemang”

Anna-Theresia Ekman, ordförande i Svenska Läkaresällskapets Kandidat- och underläkarförening i ett samtal om vikten av en oberoende, vetenskaplig professionsorganisation.

Det är en solig septemberbereftermiddag och ett stilla sorl präglar caféet på KI:s Aula Medica. Att det förs samtal om viktiga frågor vid de runda borden hörs på tonfallet. Det finns ett allvar i luften. Så är det också när det gäller läget i hälso- och sjukvården.

Under sommaren höjde många unga läkare rösten i debatten, beskrev att de har fått nog, att hälso- och sjukvården lider av systemfel när både den etiska stressen och antalet utbrända läkare och sjuksköterskor breder ut sig.

”Det gör mig oerhört arg och uppriord. Det är personer som är nära mig, jag ser och hör hur illa de far”, säger Anna-Theresia Ekman när hon satt sig ned med sin tekopp. ”Det är bland annat därför jag engagerar mig i SLS”.

Hur skulle du beskriva SLS viktigaste uppdrag? Frågar jag Anna-Theresia med tillägget hur får hon ihop det med år 2019 att engagera sig i förening när många föreningar har problem med medlemstapp.

– Visst, men det beror verkligen inte på att det skulle saknas engagemang. Tvärtom. Men kanske kanaliseras engagemanget lite annorlunda än för femtio år sedan, svarar hon. Det är viktigare med sakfrågor för att få igång engagemanget.

– Och det tycker jag att SLS har blivit bättre och bättre på, att snappa upp viktiga frågor, också det som är viktigt för yngre läkare.

Det är en viktig roll SLS har, menar Anna-Theresia. Att snabbt snappa upp, till exempel att många yngre läkare är engagerade i global hälsa och vilka effekter klimatförändringarna har för hälsa.

Enligt Anna-Theresia finns SLS existensberättigande i att vara en tydlig och samlad röst för hela läkarprofessionen utåt. Den rösten behövs och den behöver vara stark. Inte minst nu.

– SLS kan, och behöver bilda opinion, och då med patienten i fokus. Att bilda opinion med patienten i fokus knyter an till alla SLS kärnvärden: etik, vetenskap, utbildning och kvalitet, säger hon.

Att det finns ett stort behov både av dialoger kolleger emellan, samtal utanför det som precis är framför näsan och behov av fortbildning är uppenbart.

– Det läkaretiska perspektivet är så viktigt. Där kan SLS sätta sin egen agenda utifrån att ha patienten i fokus.

När det gäller studenter går engagemanget i vågor och det varierar lite från år till år var engagemanget är störst. Det går inte att förneka att det många gånger hänger på enskilda personer hur aktiva lokala KUF-föreningar är. Anna-Theresia menar att det hur som helst är viktigt att kontakten mellan yngre och äldre läkare hålls levande.

– Det skulle finnas mycket mer att göra när det gäller utbyte över generationsgränser, mycket dynamik att hämta i studenter som till exempel är i nära kontakt med kursledningarna.

På frågan om vilken investering som just nu är den allra viktigaste för att unga läkare ska komma till sin fulla rätt, svarar Anna-Theresia snabbt:

AT-platser! Det är alldeles för otryggt just nu där platserna är för få, handledare och utbildning saknas. Det är verkligen slöseri med resurser. Det påverkar också den andra stora utmaningen i hälso- och sjukvården: kontinuitet och patientsäkerhet.

Vi kommer in på sommarens debattartiklar och insändare från unga kollegor runtom i landet som blivit utmattade innan de knappt börjat jobba som läkare.

– Det är för jäkligt. Det är min första känsla. Det drabbar personer som mig, personer som jag står nära med liknande omständigheter som mina. Inte sällan kvinnor. Det är läskigt. Men också imponerande hur modiga unga personer är som lyfter upp problemet.

Hon tycker att läkare faktiskt varit duktiga på att säga ifrån, och man ska vara försiktig med att lägga mer individuellt ansvar på läkare än de redan har och tar.

– Men när vi inte blir lyssnade på, vad gör man då? Det är där anledningen till mitt engagemang i SLS framförallt ligger.

Förutom systemfel och etisk stress, vilka frågor är det som får stort gehör bland yngre läkare?

– AT-platserna är det stora bekymret och avsaknaden av handledning. Vår upplevelse är att äldre kolleger verkligen vill handleda, men tiden räcker inte till. De mest nödvändiga medicinska diskussioner hinns med, men inte de viktiga etiska diskussionerna.

– Ett annat stort bekymmer är att man som ung läkare saknar en fast arbetsgrupp, vilket gör att man har ingenstans

att bottna och det känns som man är utbytbar. Korta AT-placeringar gör att man aldrig riktigt blir en del av ett vårdteam och det tar längre tid att lära sig.

Enligt Anna-Theresia har KUF en viktig funktion att få yngre läkare att stanna upp och tillsammans med kolleger få reflektera över sin läkargärning. Att föreningstillhörighet inte skulle tillhöra 2019 är egentligen nonsens.

– I KUF pratar vi rätt mycket om hur viktigt det är med ett socialt kitt och möjligheten att bearbeta tunga ämnen som vi möter i vår kliniska vardag. För SLS är det viktigt att se att för unga läkare ser kanske livet väldigt annorlunda ut än för tidigare generationers läkare, så vi behöver göra det lätt att mötas, förstå att många har en verklighet med små barn och familjeansvar. Men att behovet att träffas kollegor emellan inte behöver vara mindre för det. Vi behöver helt enkelt sänka trösklarna till att kunna vara engagerad i föreningen. Använda digitalisering, live-streama och vara starka på det lokala planet, tror Anna-Theresia.

Hon lyfter också fram hur viktigt det är med förebilder. På sjukhus finns oftast inte så mycket luft kvar till individuellt mentorskap, det som kan vara så livsavgörande, menar hon.

Utmaningarna är många i att vara läkare i dag. Vad är glädjeämnena?

– Patientmötet! Utan tvekan, svarar Anna-Theresia. Det är mötet med patient som är roligt. Att förstå ett problem och försöka vara del av en lösning för personen du ser i ögonen. De dagar det händer är helt fantastiska dagar, säger hon och tillägger att medicin och naturvetenskap också är så otroligt fascinerande.

– Jag skulle aldrig vilja byta ut den biten.

Hon tycker att det är spännande med en läkarroll i förändring när patienters delaktighet blir mycket större. Också hur läkare i större utsträckning kan vara med och bidra till samhällsutvecklingen. Den medicinska kunskapen behövs i stora samhällsomvandlingar.

– Till exempel att klimatförändringarna har ett hälsoperspektiv. Vi behöver ändra våra kostvanor och vår livsstil – både för hälsan och klimatet. Hälsonarrativet i klimatdebatten kan ge många viktiga insikter som påverkar hur beslut fattas.

Och sist: KUF kommer att bli en del av SLS när omorganisationen är genomförd. Vad tycker du om reformen?

– Det är en självklar utveckling. Vi hade ett demokratiproblem med för få röster som kom till tals. Nu kan alla röster höras och det blir tydliga mandat för medlemsföreningarna, säger hon och avslöjar att en medlemsenkät precis har gått ut till medlemmar i KUF om frågan.

– Ja, och sedan är det väldigt praktiskt med ett kansli som finns för oss. Jag tror hur som helst att det lokala engagemanget är en nyckel, kopplingen mellan det väldigt patientnära och samtidigt övergripande samhällsutveckling som påverkar oss alla, avslutar Anna-Theresia Ekman.

Text:
Ulrica Segersten

